

Další bohoslužbou je velkopáteční jitřní se čtením dvanácti evangelií. Někde se koná už ve čtvrtek večer. Kanonický čas pro začátek této jitřní bohoslužby je velice pozdní večer na Velký čtvrtek, po 20. hodině; měla by končit po půlnoci. Tato služba má být bděním s Kristem v noci před ukřižováním. Může se však sloužit i v pátek ráno.

Ve strastném týdnu (podobně jako v prvním týdnu velkopostním) se nekoná vzpomínání zesnulých a nekoná se oslavování památek svatých uváděných v pevném kalendářním kruhu (tj. nepoužívá se minea; výjimkou je svátek Zvěstování přesv. Bohorodice). Celý týden je zasvěcen výhradně připomínce událostí posledního týdne Pána Ježíše před Vzkříšením – především jeho poslední večeři, utrpení, ukřižování a pohřbení.

Tuto brožurku je možno získat ve formátu PDF na internetové adrese:

<http://www.pravoslavi.cz/download/>

Triod postní III.

Květná neděle a strastný týden

**Večerní bohoslužby
a svaté liturgie
od Lazarovy soboty, přes Květnou neděli
a velký strastný týden až po Velký čtvrtek**

Lazarova sobota a Květná neděle jsou přechodem mezi Velkým půstem a Strastným týdnem.

Triod postní III. plynule navazuje na předchozí brožuru Triod postní II. Obsahuje proměnné části některých bohoslužeb v daném období liturgického roku. Jedná se o pokračování českého překladu výběru z postního triodu pro večerní bohoslužby a liturgie. Zahrnuje dobu od Lazarovy soboty, přes Květnou neděli, a pak Velký (tzv. Strastný čili Pašiový) týden – až do Velkého čtvrtku.

V dalším viz úvodní poznámku k brožurě Triod postní II.

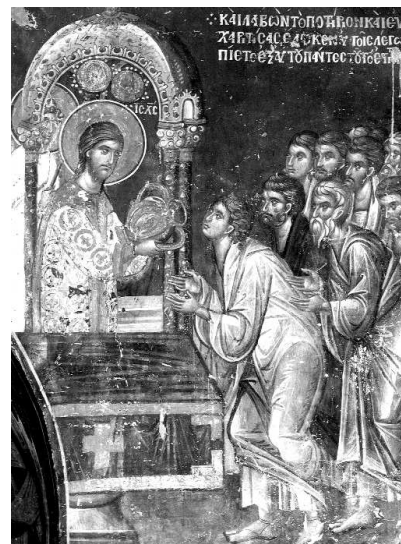
Velkopáteční jitřní a večerní spolu s velkosobotní večerní liturgií jsou zatím ve zvláštní brožurce.

Překladatelská poznámka:

Překlad byl pořízen z církevně-slovanského textu, místy s přihlédnutím k řeckému znění. Žalmy jsou překládány zásadně dle Septuaginty (tj. kanonického znění žalmů, jež bylo autorizováno prvo-křesťanskou církví).

Souběžně vychází i příloha s notací hymnů, které se mají zpívat, tzv. „notář“. Použita notace dle ná-
pěvů Gorazdova sborníku.

Značka noty u textu stichiry, troparu či jiného hymnu znamená, že se tento text má v každém případě zpívat (a v notáři jsou k těmto hymnům noty).

Místo Cherubínské písně zpíváme třikrát (hlas 6.):

Za účastníka ♦ večere své tajemné, ♦ Synu Boží, přijmi mne dnes. ♦ Neboť nezjevím tajemství nepřátelům tvým, ¶ aniž políbení tobě dám jako Jidáš, ♦ ale jako onen lotr vyznávám tebe: ♦ „Rozpomeň se na mne, Pane, ♦ v království svém.“ ¶

Po vchodu ještě jednou předešle a pak: Alleluja, alleluja, alleluja.

Místo „Jest vpravdě důstojno...“ zpíváme irmos (hlas 6.):

Pojďte, věrní, ♦ s povznesenou myslí a na vznešeném místě ♦ požívejme útěchu pohostinství

Vládce ♦ na hostině nesmrtelnosti. ¶ Vždyť naučení ♦ jsme *tak byli* ♦ slovem z úst Božího Slova, ♦ jež velebíme. ¶

Je zvykem, že zpěv zaměňující Cherubikon („Za účastníka večere své tajemné... Alleluja...“) se zpívá také místo *zpěvu ke svatému přijímání* (zpívá se mnohonásobně, tak dlouho, dokud se podává svaté přijímání). Tento hymnus se dále zpívá místo „Ať naplněna jsou ústa naše“.

V tento den by všichni měli přistoupit k přijímání večere Páně.

Po zaambonové modlitbě bývá umývání nohou (dle bohoslužebného postupu; koná se většinou v katedrálních chrámech).

Kněz ukončuje liturgii propuštěním:

Jenž z obzvláštní dobroty nejlepší cestu pokory ukázal, když učedníkům nohy umyl a až ke kříži a pohřbení se pro nás snížil, Kristus, pravý Bůh náš...

Rozdává se antidor. Po liturgii je povoleno víno a olej.

Malé povečeří s trojpísní Ondřeje Krétského

Kdo by mi mohl způsobit něco zlého? Hle, ti všichni zvetší jako šat, sežerou je moli. Je mezi vámi někdo, kdo se bojí Hospodina? Ať poslouchá hlas jeho služebníka! Vy, jež chodíte v temnotách a nemáte světlo, doufejte ve jméno Hospodinovo a upevněte se v Bohu. Hle, vy všichni, rozpalujete se jako oheň a rozdmýcháváte tento plamen! Jen si choďte ve svitu svého ohně, v plameni, který jste rozžehli! Kvůli mně se vám to stalo; umřete v trápení. (*Isaiáš 50,4—11*)

Pak malá ektenie a trojsvatá píseň (přechází se z večerní do liturgie)

Prokimen před apoštolem (hl. 7.) (Ž 2,2 a 1)

Knížata lidu shlukla se proti Hospodinu **I** a proti Kristu jeho.

Verš: Proč vzbouřily se národy a lidé kuli daremné plány?

Apoštol: 1 Kor 11,23—32

Alleluja (hl. 6.) (Ž 40, 2 a 6 a 10):

Blahoslavený, kdo má pochopení pro chudáka a ubohého. V den trápení vysvobodí jej Hospodin.

Verš: Nepřátelé moji pravili o mně zle: „Kdy už umře a zanikne jméno jeho?“

Verš: Ten, kdo jedl můj chléb, pozdvihl proti mně patu svou.

Evangelium: Matouš: 26,1—20; Jan 13,3—17; Matouš 26,21—39; Lukáš 22,43—45; Matouš 26,40— 27,2

Dále podle řádu liturgie sv. Basila (se změnami pro Veliký čtvrtek)

Lazarova sobota

Liturgie předem posvěcených Darů

Předvečer soboty

Večerní začíná obvykle (slouží se liturgie předem posvěcených Darů).

10 stichir na „Hospodine, k tobě volám“

Samohlasná stichira dne (8. hlas):

Vykonavše duši prospěšnou Čtyřicátnici, prosíme spatřit svatý týden utrpení tvého, lidumile. Vždyť v něm se proslavila velikost tvá a nevýslovné záměry tvé s námi. Jednomyslně zpívejme: „Pane, sláva tobě.“ (*Dvakrát*)

Mučedníci Páně, prostě za nás Boha našeho. Vyprošujte duším našim hojnost slitování a očistění od mnohých hříchů, *o to vás prosíme.* (*Mučedničen*)

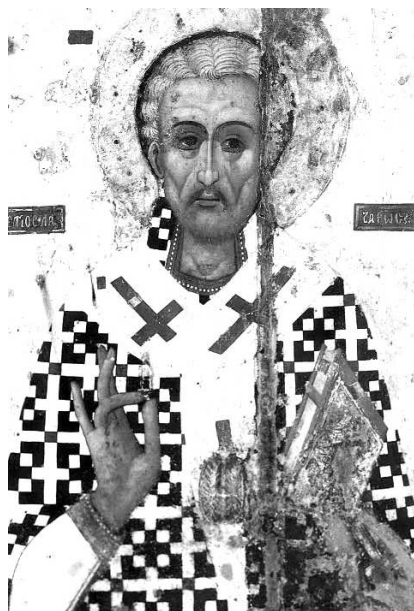
Dále stichiry sv. Lazaru (dílo zbožného krále Lva Moudrého). (Hlas 6.):

Lazarův hrob sis přál viděti, Pane, jenž rozhodl ses dobrovolně v hrobě spočinout. Tázal ses: „Kde jste ho položili?“ Když ses dozvěděl, co jsi již před tím věděl, zavolal jsi na toho, jehož jsi miloval: „Lazare, pojď ven!“ I uposlechl bezdechý Toho, který mu dech daroval, tebe, Spasitele duší našich. (*Dvakrát*)

Pane, přišel jsi k hrobu čtyři dny *mrtvého* Lazara a proliv tam slzy, čtyřdenního nebožtíka jsi pozdvihl ty, který jsi klasem života. Tvým hlasem tak byla spoutána smrt a rukama uvolněna pohřební prostěradla. Tehdy radostí bylo naplněno množství učedníků a jednohlasně ti všichni volali: „Požehnaný jsi, Spasiteli, smiluj se nad námi!“ (*Dvakrát*)

Pane, hlas tvůj je zkázou pro podsvětne království, vladařské slovo tvé pozdvihuje z hrobu i po čtyřech dnech *od smrti*, a dalo Lazarovi spasitelnou proměnu k novému životu. Cokoliv je pro tebe možné, Vládce všech a Králi – daruj *tedy* služebníkům svým očistění a milost velikou. (*Jedenkrát*)

Pane, chtěl jsi dát učedníkům svým jistotu svého Vzkříšení, přišel jsi tedy ke hrobu Lazarovu, a zavolav na něho, podsvětí jsi vyplnil. Propustil jsi čtyřdenního nebožtíka, k tobě volajícího: „Požehnaný Pane, sláva tobě!“ (*Jedenkrát*)

Pojal jsi učedníky své, Pane, a přišel do Bethanie, abys pozdvihl Lazara. Podle zákona lidské přirozenosti jsi nad ním slzy ronil, ale jako Bůh jsi toho, jenž čtyři dny mrtvý *ležel*, opět postavil, *takže z hrobu vyšel*. Proto voláme k tobě, Spasiteli: „Požehnaný Pane, sláva tobě!“ (*Jedenkrát*)

»**Sláva...**« (*Hlas 8.*)

Stanul jsi před hrobem Lazarovým, Spasiteli náš, a zavolav na mrtvého, vzkřísil jsi ho, jako by jen spal. Projevem své neporušitelnosti jsi *jako rázným gestem* vytrhl výhonek porušení *hubící Lazara*, a tak vyšel na tvé slovo ven *z hrobu* ten, kdo byl ještě ovázán pohřebními obinadly. Ty můžeš všechno, vše ti slouží, Lidumile, vše se ti podčínuje, Spasiteli náš, sláva tobě!

»**I nyní...**« (*Hlas týž*)

Duši prospívající Čtyřicátníci vykonavše, zapějme: „Buď pozdraveno, město Bethánie, odkud Lazar pocházel; buďte pozdraveny, Marta a Marie, sestry jeho. Neboť zjitra přichází Kristus, aby svým

a uzavřel mu brány, řka: »Až sem smíš přijít, ale ne dál; zde se roztříští tvé vlnobití a do tebe se navrátí!« Zdali jsi byl u toho, když jsem uchystal jitřní rozbřesk a určil jitřence její úkol: aby objala okraje země a bezbožníci byli z ní smeteni? Či jsi snad ty vzal hlínu zemskou a učinil z ní bytost živou, udělil jí dar řeči a umístil ji na zemi? Zbavil jsi bezbožníky světla? A rámě pyšných zdali jsi rozdrtil? Sestoupil jsi snad až k pramenům moře, procházel ses stezkami na dně propasti? Otevřely se ti s hrůzou brány smrti, lekali se tě vrátní u bran podsvětí, když tě spatřili? Což jsi probádal celou šíři země podnebeské? Pověz mi tedy, jak je veliká. Kde je země, v níž je obydlí světla? Kde přebývá temnota? Jestlipak mne zavedeš tam, kde jsou jejich končiny? Máš ponětí, jakými kráčeji cestami? To všechno samozřejmě znáš, neboť již tenkrát (při stvoření) ses narodil a počet tvých let je nesmírný, že? Zdalipak ses dobral někdy až k pokladnicím sněhu a spatřil skladiště ledu a krupobití? Jsou-li ty ledové kroupy snad pro tvoji potřebu? Nikoliv, tyto zásoby si šetřím pro časy vzpoury nepřátel, pro den války a boje!« Pochopil Job a pravil Hospodinu: „Uznávám, že všechno můžeš a nic pro tebe není nemožného. Kdo by mohl před tebou zahalit své nitro, zamlčet své myšlenky a domnívat se, že je před tebou skryt? Kdo mi oznámí, co jsem nevěděl; věci veliké a podivuhodné, jichž jsem neznal? Rač mě vyslyšet, Hospodine, a nech mě promluvit; budu se tě ptát, a poučíš mě. Jen z doslechu jsem zatím o tobě slychal, teď však jsem tě spatřil vlastním okem.“ (*Job 38,1–23; 42,1–5*)

Čtení z knihy proroka Isaiáše

Hospodin, Pán dal mi jazyk těch, kteří vědí, abych poznal, kdy se patří pronést slovo. Z jitra mne postaví a dává mi uši k slyšení. Poučení Hospodinovo mi otevírá uši, a já nevzdoruji ani nenamítám. Nastavuji záda ránam a své líce úderům; neodvracím tváře své před potupou poplíváním. A Hospodin, Hospodin se stal mým pomocníkem, takže jsem nebyl zahanben; On tvář mou učinil jako by byla z křemene, a věděl, že nebudu zahanben, neboť se přiblížil ten, jenž mi zjedná spravedlnost. Kdo chce vést se mnou spor? Postav se tady naproti mně! Kdo hodlá přit se se mnou na soud? Ať ke mně přistoupí! Hle, Pán! Hospodin je moje pomoc.

Paremije první

Čtení z knihy Exodus

Hospodin řekl Mojžíšovi: „Jdi k lidu tomuto a dnes i zítra je posvěcuj. Ať si vyperou roucha a připraví se na třetí den, neboť třetího dne Hospodin sestoupí před zraky všeho lidu na horu Sinaj. Přivedeš lid pod horu (aby stánu kolem ní) a řekneš: Varujte se vystoupit na horu, ani se jí nesmíte čímkoliv dotknout. Kdokoli se hory dotkne, musí zemřít. Nedotkne se jí žádná ruka. Kdo by neposlechl, bude kamenováním zabit nebo šípem zastřelen. Ať je to dobytče nebo člověk, nezůstane naživu. Teprve až když utichnou hromy, skončí troubení rohu a oblak odejde od hory, smějí na horu vystoupit.“ Mojžíš tedy sestoupil z hory k lidu, posvětil je a oni vyprali šaty své. Řekl také lidu: „Připravujte se; tyto tři dny se nevcházejte k ženám.“ Když nadešel třetí den a nastávalo jitro, hřmělo a blýskalo se, nad horou Sinaj byl hustý oblak a znělo velice hlasité troubení rohu. Všechen lid, který byl v táboře, se chvěl strachy. Mojžíš vyvedl lid ze stanů k setkání s Bohem a postavili se při úpatí hory. Hora Sinaj byla celá zahalena kouřem, protože Hospodin na ni sestoupil v ohni. Kouř z ní stoupal jako dým z pece. Veškerý lid se trásl hrůzou. Troubení rohu sílilo stále více. Mojžíš mluvil a Bůh mu odpovídal hromovým hlasem.

(Exodus 19,10—19)

Prokimen 2. (hlas 7.) (Ž 58,2 a 3):

Vytrhni mne, Bože, z moci nepřátel mojich, I a od těch, kteří povstávají proti mně, vysvoboď mne.

Verš: Zbav mne těch, kteří páchají nepravostí.

Paremije druhá a třetí

Čtení z knihy Jobovy

Na to odpověděl Jóbovi z bouře a oblaku Hospodin slovy: „Kdo to přede mnou zahaluje své nitro, tají myšlenky svého srdce a domnívá se, že přede mnou lze něco skrýt? Nuže, opásej si bedra jako muž, budu se tě tázat, a odpovíš mi. Kde jsi byl, když jsem zakládal zemi? Víš-li něco rozumného o tom, oznam mi to. Zdali víš, kdo stanovil její rozměry, kdo nad ní natáhl měřicí šňůru? Máš snad nějaké poznání, na čem jsou upevněny její sloupy, kdo kladl její úhelný kámen? Když stvořeny byly hvězdy, chválili mne mocným hlasem všichni andělé moji. Zavřel jsem vrata moři, když se valilo z lůna matky své (země), z níž pochází. Přiděl jsem je mračny a za plénku mu dal mlhu. Stanovil jsem mu meze, položil závory kolem něj

hlasem oživil zemřelého bratra vašeho.“ Když Jeho hlas zaslechlo hořké a nenasytné podsvětí, strachem se zachvělo a těžce sténajíc, propustilo Lazara zavinitého v plátno pohřební. Zázraky Pána Ježíše udivily sbor židů, takže vítají ho s ratolestmi, vidět jsou děti, jak ho vychvalují, ale staršínové *israelští* mu závidí. Požehnaný, jenž se běře ve jménu Páně, král Israele!

Vchod. Světlo tiché.

1. prokimen (žalm 123., hlas 6.):

Pomoc naše je ve jménu Hospodinově, I kterýž učinil nebe i zemi.
Verš: Kdyby Hospodin s námi nebyl, nechť dí nyní Israel, zaživa by nás zhltili, když vzplál hněv jejich proti nám.

1. paremije

Gen 49,33—50,26

2. prokimen (žalm 124., hlas 4.):

Kdož doufají v Hospodina, jsou jako hora Sión, I nepohnou se na věky.

Verš: Neboť neponechá Hospodin žezlo hříšníků nad údělem spravedlivých.

(Verš: Dobře čiň, Hospodine, lidem dobrým a těm, kteří jsou srdce upřímného!)

2. paremije

Přísluví 31,8—32

A dále se pokračuje v liturgii předem posvěcených Darů jako obvykle.

Velké povečeri s trojpisní Ondřeje Krétského

Od tohoto dne se nezpívá při bohoslužbách žádný mučedničen a bohorodičen ani nic z oktoichu a to až do soboty sv. Tomáše.

V sobotu dopoledne

Na liturgii sv. Jana Zlatoustého

Blahoslavenství.

Po vchodu tropar svátku:

Abys ještě před svým utrpením dal jistotu všeobecného vzkříšení...
(Viz Květná neděle.)

»Sláva... I nyní...« Kondak (hlas 2.):

Radost všech, Kristus, Pravda, Světlo, Život a Vzkříšení světa, na zemi žijícím se zjevil ve své dobrotě a maje podobu vzkříšení, uděluje všem Boží opuštění.

Místo trojsvaté písně se zpívá: **Kterížkoli v Krista pokřtěni jste...** **Prokimen** (hlas 3.): Hospodin je světlo mé i spása, **I** koho bych se bál?

Verš: Hospodin je ochránce života mého, koho bych se děsil?

Apoštol: Žid 12,28— 13,8

Alleluja (hlas 5.):

Hospodin kraluje, oděn jest velikolepostí.

Verš: Neboť upevnil vesmír, kterýž se nepohne.

Evangelium: Jan 11,1—45

Ke svatému přijímání:

Z úst dětí a kojenců připravil sis chválu. Alleluja (třikrát).

Po liturgii můžeme jíst pokrm s olejem a kaviár.

Jidáš zrádce, záludný jsa, lstivým polibkem zrazuje Spasitele, Pána a Vládce všech, jehož jako otroka prodal židům. Jako ovečka na porážku, tak se běře Beránek Boží, Syn Otce, jediný mnohomi-
lostivý. (Dvakrát)

Jidáš, služebník i lstivec, učedník i utrhač, přítel i pomlouvač, tak se jeví skutky svými. Ač chodil s učitelem, vymyslel pouze jak ho zradit. Ten, který žádal, aby myro prodali a neplýtvali jím na pomazání Ježíše, říkal si sám sobě: „Zradím ho a shrábnu peníze vyplacené za jeho lstivé zajetí.“ Políbením tedy zradil Krista. Jako ovce na porážku, tak přichází k usmrcení Kristus, jediný milosrdný a lidumil. (Dvakrát)

Jako beránek prorokovaný Isaiášem přichází na porážku dobrovolně, záda nastavuje k bičování, líce vstříc úderům, tvář neodvrací od pohanění poplíváním, odsouzení k hrozné smrti přijímá. To vše Bezhríšný na sebe dobrovolně bere, aby daroval všem z mrtvých vzkříšení. (Dvakrát)

»Sláva...« **I nyní...**« (hlas 6.)

Jidáš byl zajisté zplozencem hadího plemene, které na poušti jedlo manu a reptalo proti Živiteli. Neboť když ještě sousto měli ve svých ústech, pomlouvali Boha ti nevděčníci. Také tento bezbožník, maje v ústech ještě chléb nebeský, osnoval již zradu proti Spasiteli. Ó, nenasytné způsoby, nelidská drzosti! Živitele *tento zrádce* prodává a polibkem svým vydává na smrt Pána. Vpravdě synem oněch byl tento zločinec a s nimi obdržel i úděl záhuby. Hospodine, chraň duše naše takové nelidskosti, neboť jsi jediný nevýslovně shovívavý.

Vchod s evangeliem. Světlo tiché.

Prokimen 1. (hlas 1.) (Ž 139,2 a 3):

Vzdal ode mne, Hospodine, člověka zlého, **I** vysvoboď mne od muže nespravedlivého.

Verš: Který myslí v srdci svém na nespravedlnost po celý den.

Svatý Velký čtvrtek

Liturgie sv. Basila Velkého s večerní

Večer na skonání dne

Začátek: „Pojďte, pokloňme se...“, světelné modlitby a žalm 103.

10 stichir na „Hospodine, k tobě volám“

(samohlasné hlasu 2.; každou dvakrát)

Kněz při tom převléká oděni, okuřuje chrám a pak koná proskomidii.

Schází se spěšně rada židovská, aby Stvořitele celého světa vydala Pilátovi. Ó nespravedliví, ó nevěrní! Neboť toho, jenž má soudit živé i mrtvé, vedou na soud, a tomu, jenž bolesti uzdravuje, připravují bolest. Hospodine, dlouhoshovívající, jak velká je milost tvá! Sláva tobě! (Dvakrát)

Jidáš zločinný, jenž při večeři ponořil ruku do misky spolu s tebou, Pane, nyní vztáhne k pachatelům nepravosti ruce své, aby přijal stříbrňáky. Ten, jenž i při tvém pomazání myrem myslel na to, kolik asi stálo, odvažuje se teď prodati tebe, jehož nelze žádnou cenou ohodnotit. Nohu nastavil, abys mu ji omyl, a pak lstivě políbí tebe, Vládce, jehož zradil nespravedlivcům. Ze sboru apoštolů byv vyvržen, třicet stříbrných nakonec odhodil a nespátril tvoje Vzkříšení třetího dne, pro něž smiluj se nad námi. (Dvakrát)

Neděle Květná

(Bohoslužby se skládají pouze z triodu; nepoužívá se oktoich ani minea.)

Na velké večerní

V sobotu před Květnou nedělí

Žalm 103. (104.), Blažený muž atd.

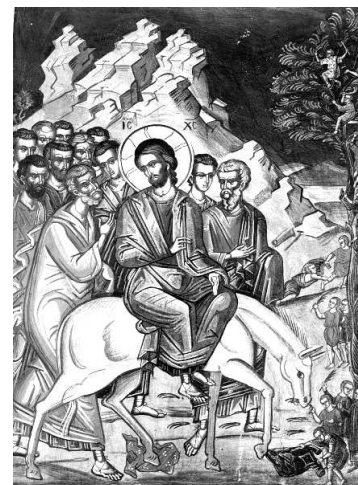
10 stichir na „Hospodine, k tobě volám“ (hlas 6.)

Od Jana Damašského

Dnes shromáždila nás blahodať Svatého Ducha, a přijavše kříž tvůj, rceme: „Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně, hosanna na výsostech!“ (Dvakrát)

Od Ondřeje Jerusalemského

Ty, jenž máš nebe jako svůj trůn a zemi za podnoží nohou svých, Slovo Boha Otce a Syn Jeho spoluvěčný! Bethanii jsi navštívil a na oslátku bezhlesé pak usednuv, pokořil ses dnes. Proto dítko hebrejská, držíce v rukou ratolesti, hlasy svými chválí tebe: „Hosanna na výsostech, požehnaný je přicházející král Israele!“ (Dvakrát)

Od Ondřeje Pirra

Pojďme dnes i my, veškerý nový Israel, který je církví z pohanů, a s prorokem Zachariášem zapějme: „Raduj se velmi, dcero Siónská, rozlašuj to, dcero Jerusalemská, neboť hle, král tvůj přijíždí k tobě jako mírný a zachránce, sedě na oslátku, synu jha.“ Oslavuj podobně jako ony děti držící v rukách ratolesti a zpívej mu chválu: „Hosanna na výsostech, požehnaný přicházející král Israele!“ (Dvakrát)

Úctyhodné vzkříšení své jsi předobra-

zil, Blahý, když jsi povelím svým zemřelého bezdechého Lazara, přítele svého, z hrobu po čtyřech dnech pozdvihl, ač již zapáchal. Proto jsi na oslátka usedl, jako bys na voze byl vezen, Spasiteli, k podobenství své vlády nad národy. Proto ti milovaný Israel přináší chválu ústy kojenců a dětí, prostých jakékoliv špatnosti. Hledíme na tebe, Kriste, jak šestého dne před Paschou vstupuješ do svatého Města. *(Dvakrát)*

Šest dní před Paschou přišel Ježíš do Bethanie i přistoupili k němu učedníci jeho se slovy: „Pane, kde si přeješ, abychom ti připravili paschální hostinu?“ On pak poslal je: „Vypravte se do té části města, která je před vámi, a potkáte člověka nesoucího džbán vody. Jděte za ním a pánu domu řekněte: Učitel vzkazuje, že u tebe bude konat Paschu s učedníky svými.“ *(Dvakrát)*

»Sláva...«

Znovu 1. stichira: Dnes shromáždila nás blahodať...

»I nyní...«

Opět to samé

Vchod. Světlo tiché. Prokimen dne (Hospodin kraluje...)

Paremije

Čtení z knihy Stvoření

Povolal pak Jákob synů svých, a řekl: „Sejděte se, a oznámím vám, co potká vás ve dnech posledních. Shromážděte se a slyšte synové Jákobovi, poslyšte Israele otce svého. Judo, tebe chváliti budou bratří tvoji; ruka tvá bude na šíji nepřátel tvých; klanět se ti budou synové otce tvého. Mladý lev je Juda! S kořistí, synu můj, vrátil ses. Schýliv se, ležel jako lev a jako lvice; kdo vzbudí ho? Nebude odjata knížecí berla od Judy, ani zákonodárce od noh jeho, dokudž nepřijde Smírce; a k němu se shromáždí národové. Uváže k vinnému kmenu oslátka své, a k révovi dobrému oslátka oslice své. Práti bude ve víně roucho své a v krvi hroznů knížecí šat. Nad víno červenějších očí bude mít a zubů nad mléko bělejších. *(Gen 49. kap. 1—12)*

Čtení z prorocství Sofoniášova

Tak praví Hospodin: Raduj se velmi, dcero Sionská, hlalol dcero Jerusalemská, vesel se a plesej celým srdcem, dcero Jerusalemská, že odejmul od

Množství hříchů mých a hlubiny soudů tvých kdo vypoví, ❖ zachránci duší, Spasiteli můj? ¶
Nezavrhuji služebnici svou, ❖ neboť u tebe jest milost nezměrná!“

Vchod s evangeliem. Světlo tiché.

1. prokimen *(žalm 135,26 a 2; hlas 4.):*

Oslavujte Boha nebeského, **I** neboť na věky trvá milost jeho.

Verš: Oslavujte Boha bohů, neboť na věky trvá milost jeho.

1. paremije

Exod 2,11—22

2. prokimen *(žalm 137,8 a 1; hlas 4.):*

Hospodine, milost tvá trvá na věky, **I** nepřehlížej díla rukou svých.

Verš: Oslavovati bude tebe, Hospodine, z celé srdce svého a před anděly zapějí tobě.

2. paremije

Job 2,1—10

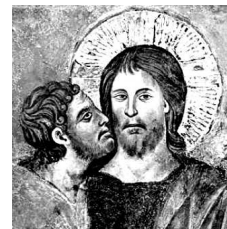
Dále: „Nechť vznáší se modlitba má jako kadidlo...“ Pak tři velké poklony s modlitbou sv. Efréma. Poté čtení evangelia.

Evangelium: Matouš 26,6—16

A dále pokračuje liturgie předem posvěcených Darů. Po přenesení svatých Darů následují tři zemní poklony. Poté se už velké poklony v chrámu nekonnají (až do dne Svaté Trojice; výjimkou jsou však poklony před pláštěnicí). V keliích se však činí až do Velkého pátku.

Na konci liturgie (po „Budiž jméno Hospodinovo...“) se naposled čte modlitba sv. Efréma Syrského – už bez velkých poklon.

Malé povečeří s trojpisní Ondřeje Krétského

a vrhá se k nohám Jeho, volajíc: „Pohlédni na tu, která tone v hříchu a zoufá nad skutky svými. Kéž se neošklivím tvé dobrotě! Daruj mi prominutí špatností, Pane, a spasiž mne.“

Nevěstka prostřela vlasy k tobě, Vládce, kdežto Jidáš rozprostřel dlaně k zločincům. Ta první, aby přijala opuštění; ten druhý, aby vzal stříbrňáky. K tobě, který jsi prodán a který osvobozuješ, volá-me: „Pane, sláva tobě!“

Přistupuje žena *neřestí* páchnoucí a poskvrněná ke Spasiteli, slzy však láskyplně prolévá. K *hříšné* vášni se přiznává a *lká*: „Jak bych mohla vzhlednout k tobě, Vládce? Ty jsi však přišel zachránit nevěstku, mne zahynulou z propasti pozdvihnout. Vždyť zemřelého Lazara jsi po čtyřech dnech z hrobu vzkřísil. Přijmi mne, bídnu, a spasiž mne.“

Zoufalá ze svého života, vědoma si hrozných mravů svých, myro přinášející, přistoupila k tobě se zvoláním: „Kéž nezavrhněš mne, hříšnici, ty, jenž ses z Panny narodil! Kéž nepohrdneš mými slzami, ty, jenž jsi radostí andělů. Leč přijmi mne, kajícnici, ty, Pane, jenž jsi neodehnal ženu cizoložnou, ve veliké své milosti.“

»Sláva...« »I nyní...« (Hlas 8. Vyznačen hlas 7. stichirový)

Dílo mnišky Kassiany

Ó Pane, žena do množství *hříchů* upadlá ❖ vycítila *Božství* tvé ¶ a vzavši *na sebe* službu *myronosice*, ❖ s pláčem tobě myro před pohřbením *přináší*. ¶

„*Běda* mně,“ pravila, ❖ „neboť noc jest pro mne *rozžehnutím* ¶ smilné *vášně* nezkrotné, ❖ a milování hříchu je temnotou *bezlunou*! ¶

Přijmi *prameny* slzí mých, ❖ ty, jenž z temných mračen napájíš *vodstva* mořská. ¶

K vzdechům srdce *mého* skloň se ty, ❖ jenž sklonil jsi nebesa svým nevýslovným *sebevydáním*, ¶

abych zlíbala *přečistě* nohy tvé ❖ a otřela je pak *vlasy* svými; ¶

ty nohy, jejichž kročeje ❖ *pramatka* Eva *zaslechla* ¶

za onoho času o poledni v ráji ❖ a v hrůze *před tebou* se *ukryla*. ¶

tebe Hospodin nespravedlnosti tvé, vysvobodil tě z rukou nepřátel твоjich. Král Israelský, Hospodin jest uprostřed tebe, proto neužříš více zlého. V ten den dí Hospodin Jerusalemu: „Neboj se, Sione! Nechť neumdlévají ruce tvé. Hospodin, Bůh tvůj uprostřed tebe, mocný zachrání tě, dovede tě k radosti, obnoví tě z lásky své, budeš mu k radosti a staneš se chloubou jeho, bude to jako slavnost sváteční.“ Shromáždím tvé poražené, běda tomu, kdo tě bude ostouzet. Hle, co v onen čas učiním s tebou a kvůli tobě. Praví Hospodin: „Ujmu se utiskované, přijmu zavrženou, způsobím jim chválu a jméno jejich rozšířím po celé zemi.“ (Sof 3. kap. 14—19)

Čtení z proroctví Zachariášova

Tak praví Hospodin: Raduj se velice, dcerko Sionská, hlahol, dcerko Jerusalemská. Hle, král tvůj přijíždí k tobě jako spravedlivý a zachránce, mírný a sedící na oslu ujařmeném, totiž na oslátku mladém. Neboť odstraní vozy z Efraima a koně z Jerusalema, a vymýcena budou lučiště válečná; nadto rozhlásí pokoj národům, a panování jeho od moře až k moři, a od řeky až do končin země. Pro krev smlouvy své vypustil jsem vězně tvé z jámy bezvodé. Navraťte se do pevnosti, ó věžňové, jimž vzbývá naděje. Za jediný den vyhnanství tvého dvojnásob nahradím tobě, když sobě napnu Judu jako lučiště, Efraima použiji jako střelu, a pozdvihnu syny tvé, ó Sione, proti synům tvým, ó Javane, a nastrojím tě jako meč udatného bojovníka. Neboť Hospodin se na nich ukáže, a vyšlehne jako blesk střela jeho. Hospodin Bůh Všemládce, pravím, na troubu troubiti bude, a vyjde v hluku hrozby své. Hospodin Všemládce chrániti bude lidu svého.

(Zach 9. kap. 9—15)

Na litiji

Stichiry samohlasné hlasu 1.

Nejsvětější Duch, jenž apoštoly naučil hovořit podivuhodnými cizími jazyky, povelal dětem, které ještě neokusily žádnou špatnost, aby volaly: „Hosanna na výsostech, požehnaný přicházející Král Israele!“

Spolubezpočátečný a spolu s *Otcem* vždycky jsoucí Syn a Slovo Ot-covo na oslátku němém sedí, aby přijel dnes do města Jerusalema.

Toho, na něhož cherubíni ze strachu nemohou pohlédnout, chválí děti a s palmovými ratolestmi a tajuplnou oslavu mu propěvují: „Hosanna na výsostech, hosanna synu Davidovu, přicházejícímu, aby zachránil od klamu veškerý rod náš.“

Šest dní před paschou, rozlehl se hlas tvůj, Pane, v hlubinách podsvětí, a jím jsi Lazara po čtyřech dnech *od smrti* pozdvihl. Děti pak hebrejské ti provolávají: „Hosanna! Bože náš, sláva tobě!“

(Hlas 2.)

Vstoupil jsi, Pane, do svatého Města, sedě na oslátku. Spěcháš dostavit se na mučení, abys naplnil Zákon i proroky. Děti však hebrejské předzvěstují tvé vítězné vzkříšení, když tě vítají s palmovými ratolestmi, volajíce: „Požehnaný jsi, Spasiteli, smiluj se nad námi!“

Sláva tobě, Kriste, jenž na výsostech trůníš, avšak nyní tě očekává posvátný kříž tvůj. Proto se raduje dcera Siónská, radují se národy země, děti třímají ratolesti, učedníci ti na cestu roucha svá rozkládají, a celý svět se naučil zpívatí tobě: „Požehnaný jsi, Spasiteli, smiluj se nad námi!“

»Sláva... I nyní...« (Hlas 3.)

Šestého dne před začátkem Paschy přišel Ježíš do Bethanie, aby povolal z hrobu čtyři dny mrtvého Lazara a předzvěstoval tím vzkříšení. Ženy Marta a Marie, sestry Lazarovy, když se s Ním setkaly, zvolaly: „Pane, kdybys byl zde, neumřel by bratr náš!“ On jim na to pravil: „Neříkal jsem vám snad – kdo ve mně věří, i kdyby umřel, živ bude? Ukažte mi, kde jste ho položili!“ A pak zavolal na něho Učinitel všeho: „Lazare, pojď ven!“

Poté obvyklé modlitby litije v předsíni

Na stichovně

Stichiry samohlasné hlasu 8.

Raduj se a vesel, město Sióne, ozdob se a raduj, Církvi Boží, neboť hle, Král tvůj spravedlivý přichází, sedě na oslátku, dětmi oslavovaný zpěvem: „Hosanna na výsostech; požehnaný jsi, jenž jsi neskonale slitovný; smiluj se nad námi!“

Velice drahé myro smísila nevěstka se slzami a vylila je na přecistě nohy tvé, jež líbala. Ty, jenž jsi ji ihned ospravedlnil, pro nás mučený Kriste, daruj i nám odpuštění a spasiž nás.

Zatímco hříšnice přinášela myro, domlouval *jeden* z učedníků tu nejzločinnější smlouvu. Na jedné straně vidíme radost té, která nejdražší myro vylévá, na straně druhé toho, kdo utíká prodat Neocenitelného. Tato žena Vládce poznala, onen učed-

ník se od Vládce odlučuje. Jí se dostává osvobození, kdežto Jidáš se stává otrokem nepřítele. Hroznou věcí je nedbalost, zatímco pokání je veliké. Spasiteli, pro nás mučený, daruj mi takové pokání a spasiž nás.

Ach, ta bídnota Jidášova! Když hleděl na hříšnici líbající chodidla Ježíšova, usmyslel si zradit ho lstivě polibkem. Ona rozpletla vlasy své, ale tento se nechal svázat zuřivostí a místo *vonného* myra přinesl páchnoucí zlobu, neboť závist nedokáže ocenit, co je *skutečně* prospěšné. Ach, ta Jidášova bídnota! Zbav od ní, Bože, duše naše!

Hlas 2.:

Hříšnice spěchá koupit nejdražší myro, aby pomazala *nohy svého* Dobrodince, a prodávajícímu dí: „Dej mi myro k pomazání Toho, kdo je Očištěním ode všech mých hříchů.“

Hlas 6.:

V hříchu se utápějící žena nalezla tebe jako přístav spásný. Hledíš na tu, která myro v slzách rozpouští a volá: „Popatři na mne ty, který očekáváš pokání těch, kdo zhřešili. Zachraň mne z vlnobití hříchu, Vládce, pro velikou milost svou.“

Dnes Kristus přichází do domu farizeje, kde žena hříšná přistupuje

1. paremije

Exod 2,5—10

2. prokimen (žalm 132., hl. 4.): Hle, jaké dobro a jaká útěcha **I** tam, kde bratří žijí svorně.

Verš: Jako myro na hlavě, kanoucí až na bradu, bradu Áronovu.

2. paremije

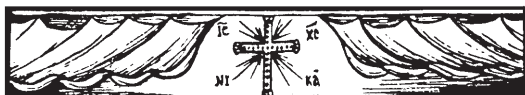
Job 1,13—22

A dále: „Nechť vznáší se modlitba má jako kadidlo...“ Pak tři velké poklony s modlitbou sv. Efréma. Poté čtení evangelia.

Evangelium: Mat 24,36 — 26,2

A dále pokračuje liturgie předem posvěcených Darů.

Velké povečeří s trojpisní Ondřeje Krétského

Svatá Velká středa**Liturgie předem posvěcených Darů****Večer na skonání dne**

Začátek jako obvykle, žalm 103., světelné modlitby apod.

Při této liturgii končí konání velkých poklon.

10 stichir na „Hospodine, k tobě volám“(samohlasné hlasu 1.)

V tobě, Synu Panny, poznala žena hříšnice Boha, s pláčem se modlila, neboť skutků hodných pláče se dopustila; *kajícně prosila*: „Rozvaž má provinění, jako já jsem rozpustila vlasy své k utření nohou tvých, uděl svou lásku té, která tě mnoho miluje. Spravedlivě mnou pohrdají, leč já spolu s celníky budu hlásati tebe, Dobrodince, Lidu-mila.“

Verš: Z úst dětí a kojenců připravil sis chválu. (Ž 8,3)

Dnes přichází Spasitel do města Jerusalema, aby naplnil, co je psáno, a všichni vzali do rukou ratolesti palmové a roucha před ním rozprostírali, vědouce, že toto je Bůh náš, jehož cherubíni opěvují neustále: „Hosanna na výsostech; požehnaný jsi, jenž jsi neskonale slitovný; smiluj se nad námi!“

Verš: Hospodine, Pane náš! Jak podivuhodné je jméno tvé po celé zemi! (Ž 8,2)

Cherubíny nesený a serafíny opěvovaný, blahoslavený *Pane*, vsedl jsi na oslátko jako syn Davidův. Děti opěvují tebe, jak se Boha slavit náleží, ale židé se zločinně rouhají. Osedlal sis oslátko, na něž ještě nikdo nevsedl, a předobrazil tím, že bezuzdní pohané se z nevěřících promění na věřící. Sláva tobě, Kriste, jediný milostivý a lidu-milný!

»Sláva...« (Hlas 5.)

Dnes shromáždila nás blahodať... (Tj. první stichira na »Hospodine, k tobě volám«)

»I nyní...«

Opět to samé.

Nyní propouštíš... atd. **Tropary po Otčenáši dva:**

Abys ještě před svým utrpením dal jistotu všeobecného vzkříšení, ❖ z mrtvých pozdvihl jsi Lazara, Kriste Bože.

Proto i my jako ony děti, nesouce znamení vítězství, ❖ k tobě, Vítězi nad smrtí, voláme:

„Hosanna na výsostech, ❖ požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně.“ (Hlas 1.; dvakrát)

Křtem spolupohřbeni s tebou, Kriste, Bože náš, ❖ tvým vzkříšením učinění jsme hodnými života věčného.

Voláme se zpěvem: „Hosanna na výsostech, ❖ požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně.“ (Hlas 4.; jedenkrát)

(Modlitba k požehnání pěti chlebů)

Budiž jméno Hospodinovo...

Na liturgii sv. Jana Zlatoustého

Antifona 1. (žalm 114.)

Zamiloval jsem si Hospodina, protože vyslyšel hlas modlitby mojí.
Přípěv: Na přímlyvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!
 On totiž přiklonil ucho své ke mně. Proto po *všechny* dny své budu
 vzývati jeho.

Přípěv: Na přímlyvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!
 Zachvátily mne bolesti smrti, muka pekelná přišla na mne.
Přípěv: Na přímlyvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!
 Soužení a trápení mne potkalo, leč jméno Hospodinovo vzýval jsem.
 »Sláva...« »I nyní...«
 Na přímlyvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

Antifona 2. (žalm 115.)

Věřil jsem, a proto jsem pravil: „Hluboko jsem klesl.“
Přípěv: Synu Boží, seděvsí na oslátku, spasiž nás, zpívající tobě:
 Alleluja.
 Čím odplatím se Hospodinu za všechno, co mi prokázal?
Přípěv: Synu Boží, seděvsí na oslátku, spasiž nás, zpívající tobě:
 Alleluja.
 Kalich spasení vezmu a jméno Hospodinovo vzývati budu.
Přípěv: Synu Boží, seděvsí na oslátku, spasiž nás...

svým rozděluje bohatství. Každý dle svých možností ať rozmnoží
 hřivny blahodati: jeden nechť používá svou moudrost ke konání
 správných činů a svou službou ať svítí *před lidmi*, aby viděli skutky
 vaše dobré. *Druhý* věřící nechť zasvěcuje ostatní do tajemství slova
 Božího, další zase ať rozdává chudým ze svého bohatství. Hle, takto
 rozmnožíme dary, jež nám byly dány, a jako ti, kdo správně hospo-
 dařili s blahodati, budeme učiněni hodnými radovat se s Vládcem
svým. K tomu nám pomáhej, Kriste Bože, jako lidumil. (Dvakrát)

Až přijdeš ve slávě s andělskými mocnostmi, Ježíši, a usedneš na
 trůně jako soudce, neodlučuj mne od sebe. Pastýři dobrý, veď mne
 správnou cestou, neboť ty víš, které *skutky* mne přivedou na pravici
 tvou. *Veď mne*, abych se nedostal na levici s nemravníky. Kéž nebu-
 du zahuben s kozly, hříchem zhrubými, leč připočten budu k ovčím
 po pravici tvé. *Kriste*, spasiž mne jako lidumil.

Ženichu, ve své nádheře nade všechny lidi krásnější, jenž nás zveš
 k hostině duchovní do svatební síně své! Účastí na utrpení tvém ze
 mne svlékni mou ošklivou podobu *jako oděv* hříchu a přioděj mne
 šatem slávy. Ozdob mne svou krásou a učiň zářícím spoluhodvní-
 kem ve svém Království, *Pane*, jako milosrdný.

»Sláva...« »I nyní...« (Hlas 7.)

Hle, hřivnu svěruje ti Vládcе, duše moje, s bázní přijmi dar a pře-
 dávej *hřivnu dál*, aby se rozhojnila pro Dárce: rozdávej chudým
 a získej *tím* sobě Pána za přítele, abys stanula po pravici jeho, až se
 slávou se ukáže, a abys uslyšela blažený hlas: „Vejdi, služebníku,
 v radost Pána svého.“ Spasiteli, učiň mne, zbloudilého, hodným
 toho pro velikou milost svou.

Vchod s evangeliem. Světlo tiché

1. prokimen (žalm 131., hl. 6.):

Povstaň, Hospodine, přijď na místo spočinutí svého, I ty i archa
 svatosti tvé.

Verš: Pamatuj, Hospodine, na Davida a veškerou jeho mírnost.

Svaté Velké úterý

Liturgie předem posvěcených Darů

Večer na skonání dne

Začátek jako obvykle, žalm 103., světelné modlitby apod.

10 stichir na „Hospodine, k tobě volám“ (samohlasné)

Hlas 1.:

Jak vejdu já nehodný do záře, v níž přebývají svatí tví? Odvážím se snad vstoupit k nim do hodovní síně? Vždyť mne usvědčí můj oděv, jelikož není svatební; budu pak od andělů svázán a vyvrhnut! Očistiž, Pane, poskvrnu duše mé a spasiž mne, neboť jsi Lidumil.

(Dvakrát)

Hlas 2.:

Usnul jsem kvůli lenosti duše své, neopatroval jsem hořící lampu získáváním ctností, Kriste, Ženichu, pannám bláznivým stal jsem se podoben a místo práce se jen posmíval a mudroval. Nitro slitování svých neuzavírej přede mnou, Vládce, ale zburcuj mne z mého temného spánku. *Na nohy* mne postav, Milostivý, a s moudrými pannami uveď mne do svatební síně své, kde neustále zní jasný hlas slavicích a opěvujících: „Pane, sláva tobě!“ (Dvakrát)

Hlas 4.:

Ó, duše, slyšela jsi, jak byl odsouzen, kdo ukryl hřivnu svěřenou, neskrývej Boží slova, zvěstuj divy Jeho, abys rozmnoživši *blahodatné* dary, vešla v radost Pána svého. (Dvakrát)

Pojďte, věrní, horlivě pracujme pro Vládce, neboť služebníkům

Sliby své Hospodinu splním před veškerým lidem jeho.

Přípěv: Synu Boží, seděví na oslátku, spasiž nás, zpívající...

»Sláva... I nyní...«

Jednorozený Synu...

Antifona 3. (žalm 117.)

Oslavujte Hospodina, neboť On jest dobrý, a na věky milosrdenství jeho.

Tropar: Abys ještě před svým utrpením dal jistotu všeobecného vzkříšení...

Ať to vyznává dům Israele, neboť On jest dobrý, a na věky milosrdenství jeho.

Tropar: Abys ještě před svým utrpením dal jistotu všeobecného vzkříšení...

Ať to vyznává dům Áronův, neboť On jest dobrý, a na věky milosrdenství jeho.

Tropar: Abys ještě před svým utrpením dal jistotu všeobecného vzkříšení...

Ať to vyznají všichni, kdo se bojí Hospodina, neboť On jest dobrý, a na věky milosrdenství jeho.

Tropar: Abys ještě před svým utrpením dal jistotu všeobecného...

Vchod:

Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně! Žehnáme vám z domu Hospodinova. Bůh jest Hospodin a zjevil se nám.

Tropary (hlas 1.)

Abys ještě před svým utrpením dal jistotu všeobecného vzkříšení, ❖ z mrtvých pozdvihl jsi Lazara, Kriste Bože.

Proto i my jako ony děti, nesouce znamení vítězství, ❖ k tobě, Vítězi nad smrtí, voláme:

„Hosanna na výsostech, ❖ požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně.“

»Sláva...« (Hlas 4.)

Křtem spolupohřbeni s tebou, Kriste, Bože náš, ❖ tvým vzkříšením učinění jsme hodnými života věčného.

Voláme se zpěvem: „Hosanna na výsostech, ❖ požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně.“

»I nyní...« (Kondak, 6. hlas — stichirový)

Kriste Bože, jenž spočíváš ❖ na nebesích na trůně
a zároveň sedíš na oslátku ❖ tady na zemi.
Přijímáš současně chvalozpěv andělů ❖ i opěvování dětí volajících:
Požehnaný, jenž přichází, ❖ aby povolal Adama.

Trojsvatá píseň

Prokimen (hlas 4.) (Ž 117,26; 27; 1):

Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně! **I** Bůh jest Hospodin a zjevil se nám.

Verš: Oslavujte Hospodina, neboť On jest dobrý, a na věky milosrdenství jeho.

Apoštol: Filipským 4,4—9

Alleluja (hlas 1.) (Ž 97,1 a 3):

Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť podivuhodné věci učinil Hospodin!
Všechny končiny země uviděly spásu Boha našeho!

Evangelium: Jan 12,1—18

Pokračuje liturgie sv. Jana Zlatoustého.

Místo »Jest vpravdě důstojno«:

Bůh jest Hospodin a zjevil se nám, konejte svátek a s veselím přijďte; velebme Krista s ratolestmi a květy, pějíce: „Požehnaný, jenž se k nám bere, Vládce náš a Spasitel.“

Ke svatému přijímání:

Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně! Bůh jest Hospodin a zjevil se nám. Alleluja. (*Třikrát*)

Po zaambonové modlitbě svěcení ratolestí

Věřící zpívají tropar: „Abys ještě před svým utrpením...“ Kněz přistupuje ke stolku s ratolestmi, během zpívání troparu okurkuje a pak čte modlitbu a kropí ratolesti svěcenou vodou. Na to se pokračuje v liturgii: „Budiž jméno Hospodinovo...“

1. paremije

Exod 1,1—20

2. prokimen (žalm 128,8 a 1, hlas 6.):

Žehnáme vám **I** ve jménu Páně.

Verš: Často mne napadali od mladosti mé.

2. paremije

Job 1,1—12

A dále: Nechť vznáší se modlitba má jako kadidlo... Pak tři velké poklony s modlitbou sv. Efréma. Poté čtení evangelia.

Evangelium: Matouš 24, 3—35

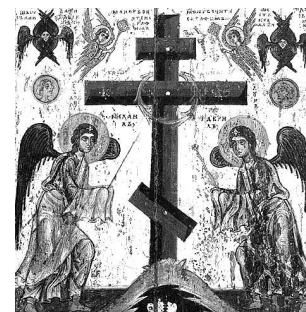
A dále pokračuje liturgie předem posvěcených Darů.
(Stejně tak se postupuje i o Velkém úterý a na Velkou středu.)

Není-li liturgie předem posvěcených Darů, ale jen večerní:

6 stichir na „Hospodine, k tobě volám“ (1., 2. a 4. výše uvedené stichiry, každou dvakrát), »Sláva...« »I nyní...« 3. stichira. Vchod s evangeliem. Světlo tiché. Prokimen, paremije, evangelium atd. Na stichovně další stichiry uvedené výše u „Hospodine, k tobě volám“: 5. stichira, stíšek: K tobě pozdvihuji oči své..., pak znovu 5. stichiru, stíšek: Smiluj se nad námi, Pane..., 6. stichira, »Sláva...« »I nyní...« Druhou Evu... Poté „Nyní propouštíš...“ a dále jako na velkopostní večerní; s poklonami. (Podobně i v úterý a středu.)

Na trapeze se spokojíme s pokrmy bez oleje (jako v čistém týdnu).

Velké povečeří s trojpisní Ondřeje Krétského

hřbít dají; k nečistým budu jako mrtvý připočten. Neztrácejte však naději; třetího dne vstanu k radosti věrných a k životu věčnému.“

(Dvakrát)

Pane, nevýslovné tajemství tvých záměrů nepostihla matka synů Zebedeových, když prosila tebe, abys daroval jejím synům poctu dočasného království. Místo toho slíbil jsi přátelům svým píti kalich smrti. Kalich však tento jsi sám jako první pil, prohlásiv jej před tím za očistění od hříchů našich. Proto ti zpíváme: „Spásu duší našich, sláva tobě!“ *(Dvakrát)*

Naučil jsi nás dokonalému *způsobu* smýšlení, Pane, když jsi uložil učedníkům, aby se nepřipodobňovali pohanům v jejich touze vládnout nad menšími. Ty jsi však učil: „Ne tak ať je mezi vámi, učedníky mými, neboť i já jsem přišel, abych se dobrovolně ponížil. První mezi vámi, ať je sluhou všech, vůdce pak ať je jako vedený, nejctěnější jako poslední. Vždyť přišel jsem, abych posloužil zchudlému Adamu a duši svou dal jako vykupné za mnohé, kteří mi pějí: Sláva tobě!“ *(Dvakrát)*

Hlas 8.:

Ulekněme se kletby, kvůli níž uschl neplodný fíkovník, bratří, přinesme náležité plody pokání Kristu, který nám uděluje milost velikou.

»Sláva...« »I nyní...« *(Hlas týž)*

Druhou Evu, Egyptanku získal sobě ďábel; teď se had snažil *jejími* lichotkami svést Josefa. Josef však, zanechav oděv svůj, utekl před hříchem a nestydl se za svou nahotu jako první člověk před svým prohřešením. Na jeho přímluvy, Kriste, smiluj se nad námi.

Poté vchod s evangeliem. Světlo tiché.

1. prokimen *(žalm 127,5 a 1; hlas 6.):*

Požehná ti Hospodin ze Siónu **I** a budeš vidět blaha Jerusalema. *Verš:* Blahoslaven každý, kdo se bojí Hospodina a chodí po cestách jeho.

Lépe je však světit ratolesti před začátkem liturgie (na jitřní), aby je mohli věřící i duchovní držet v průběhu liturgie v rukou. (Mohou je pak pozdvihnout při malém vchodu, při čtení evangelia, při velkém vchodu a hlavně vždy, když se zpívá: „Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně...“)

Na skonání neděle Květné

Večerní velkopostní

6 stichir na „Hospodine, k tobě volám“

(Na 8. hlas, samohlasné tři, každá se opakuje)

Raduj se a vesel, město Sióne, ozdob se a raduj, Církvi Boží, neboť hle, Král tvůj spravedlivý přichází, sedě na oslátku, dětmi oslavovaný zpěvem: „Hosanna na výsostech; požehnaný jsi, jenž jsi neskonale slitovný; smiluj se nad námi!“ *(Dvakrát)*

Dnes přichází Spasitel do města Jerusalema, aby naplnil, co je psáno, a všichni vzali do rukou ratolesti palmové a roucha před ním rozprostírali, věduce, že toto je Bůh náš, jehož cherubíni opěvují neustále: „Hosanna na výsostech; požehnaný jsi, jenž jsi neskonale slitovný; smiluj se nad námi!“ *(Dvakrát)*

Cherubíny nesený a Serafíny opěvovaný, blahoslavený *Pane*, vsedl jsi na oslátku jako *syn* Davidův. Děti opěvují tebe, jak se Boha slavít náleží, ale židé se zločinně rouhají. Osedlal sis oslátku, na něž ještě nikdo nevsedl, a předobrazil tím, že bezuzdní pohané se z nevěřících promění na věřící. Sláva tobě, Kriste, jediný milostivý a lidumilný! *(Dvakrát)*

»Sláva...«

Raduj se a vesel se, město Sione...

»I nyní...«

Cherubíny nesený a Serafíny opěvovaný...

Vchod s evangeliem. Prokimen obvyklý – toho dne.

Stichiry na stichovně *(samohlasné hlasu 2.)*

Od slavení svátku s větvemi a ratolestmi přecházíme ke svěcení

svátku uctívaného utrpení Kristova. Shromážděme se, věrní, kolem spasitelného tajemství, spatříme totiž Krista, dobrovolně trpícího muka. Náležitě chvalozpěvy mu zapějme, s dojetím volejme: „Prameni milosrdenství, přístave spásy, Pane, sláva tobě!“

Verš: Zapějme Hospodinu píseň novou, neboť podivuhodné věci učinil Hospodin. (Ž 97,1)

Hlas 3.:

Hrozné je upadnout v ruce Boha živého, neboť On jest soudcem i myšlenek chovaných v srdci. Nikdo nepřistupuj bez víry neposkvřené, leč v mírnosti a bázni přicházejme ke Kristu, abychom milost přijali a blahodať našli k pomoci ve správný čas.

Verš: Všechny končiny země spatřily spásu Boha našeho. (Ž 97,3)

Hlas 7.:

Synagogo lstivá a smilná, vůči svému vlastnímu člověku ses zachovala nevěrně. K čemu je ti plnění *Božího* Zákona, který teď už není tvým dědictvím? Jak můžeš chválit Otce, když jsi zavrhl jeho Syna? Proroky, kteří zvěstovali Syna, jsi odmítla! Tvé vlastní děti tě zahanbily, protože volaly: „Hosanna Synu Davidovu, požehnaný, jenž se běře ve jménu Páně!“

»**Sláva...**« (hlas 2.):

Od slavení svátku s větvemi a ratolestmi...

»**I nyní...**« (hlas 3.):

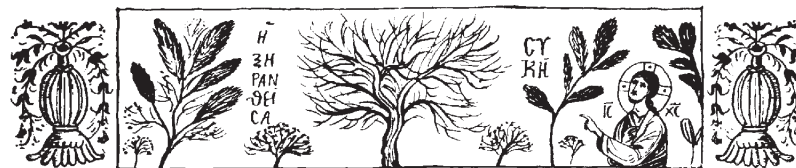
Hrozné je upadnout v ruce...

Dále: Nyní propouštíš... A dále dle řádu velkopostní večerní

Propuštění: Pán, jenž právě přichází, aby dobrovolně trpěl pro naši spásu, Kristus, pravý Bůh náš, na přímluvy přecisté Matky své, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých a spravedlivých bohorodičů Jáchyma i Anny a všech svatých, nechť smiluje se nad námi a spasí nás jako blahý a lidumil.

Stejně propuštění se říká v pondělí, úterý i středu.

Malé povečeří (s trojpisní sv. Ondřeje Krétského)

Svaté Velké pondělí

Liturgie předem posvěcených Darů

Večer na skonání dne

Po úvodním žalmu 103. a velké ektenii následuje obvyklé: „K Hospodinu v soužení svém jsem volal...“ (118. kathisma)

10 stichir na „Hospodine, k tobě volám“ (hlas 1.)

Jda k dobrovolnému utrpení, pravil Pán cestou apoštolům: „Hle, vstupujeme do Jerusalema, a vydán bude Syn člověka, jakož psáno jest o něm.“ Pojďme tedy i my a s očištěnou myslí připojme se k němu, abychom se spoluukřížovali s ním; pro něho umrtvěme své světské rozkoše, abychom s ním ožili a uslyšeli ho, až bude volati: „Nekráčím již do pozemského Jerusalema, abych trpěl, ale vystupuji k Otci svému i Otci vašemu, k Bohu svému i Bohu vašemu a pozdvihnu vás s sebou do nadpozemského Jerusalema, do království nebeského. (Dvakrát)

Hlas 5.:

Dobrali jsme se, věrní, ke spásonosnému utrpení Krista Boha, oslavme Jeho nevýslovnou trpělivost. Aby v milosrdenství svém spolupovzněl i nás, umrtvené hříchem, jako blahý a lidumil. (Dvakrát)

Pane, jenž kráčíš vstříc utrpení, upevňuješ své učedníky a pravíš jim při rozhovoru v soukromí: „Proč stále nechápete, co jsem dříve pravil vám? Není možné, aby byl prorok zabit mimo Jerusalema. Nyní přichází čas, o němž jsem vám řekl; neboť hle, zrazen budu, na posměch vydán v ruce hříšníků, kteří mě na kříž přibijí a po-